

Praegu sina mulla peal, varsti muld sinu peal

Helju Rauniste, Oma Saar 05.11.1994

Kalmuaiast tulles tuleme tükk teed sõnatult. Siis ütleb nelja-aastane tüdruk: „Praegu sina mulla peal, varsti muld sinu peal.“ Küsin, kas keegi on seletanud surma talle nii, nagu see tegelikult on. Vaikus. Istume vana tamme alla jalgu puhkama. Siin võiksime rääkida ka röömsamast enda ümber. Aga tüdruk on tõsine. Mõtleb vist vastust. Köhatan.

„Mis sa köhid?“ küsib ta.

„Olen külma saanud,“ ütlen jopehõlmi koomale tõmmates.

„Kui sa nüüd koju jõuad, teed tule pliidi alla, eks ju? Sul on siis tuba soe. Aga siin praegu oled kodus oma hingele, hingel on külm, sellepärast köhid, oled nagu hilpharakas paljas,“ seletab laps.

Tõepoolest on inimese ihu ta hingele kodus. Mõelda ikkagi, kui vähe me sellest hoolime! Maja või korterit, kus elame, kohendame talve eel, kuis oskame-jäksame. Aga ihu – oma hinge kodu – jätame unarusse. Ei lähe arsti juurde, ei otsi „remondimaterjali“ apteegist ega siitsamast metsast ravimtaimede seast. Viimases hädas, siis küll. Paraku võivad paljud meie sisetoad siis lootusetult läbi olla.

„Sina lähed mulla alla, hing jääb mulla peale. Hing ei suregi, see on elus, nagu päike, mis käib ümber maa,“ teab laps. Küsin, kas ta on näinud, kuidas tulevad hinged kalmuaiast koju ja mida seal kodus siis tehakse. „Näinud ei ole, aga taadiga oleme siis loitsuplatsil ja taat ütleb, et nüüd nad tulevad, siis paneme küünla põlema. Nüüd paneme küünla tädi Saidale, kes laevaga uppus,“ räägib ta.

Hingedepäeval on sealt veehauast tulemas vähemasti kaheksasada hinge. Aga neid, kes õnnetult või vägivaldselt tänavu lahkunud, on hulga rohkem. Oma postkastist kaasa võetud värskest lehest loen vana tamme all: „Tänavu on Eestis kuriteo tõttu surma saanud 560 inimest (mullu 131), kusjuures mõrtsuka käe läbi kaotas elu 229 inimest. Iga 24 tunni jooksul tapetakse inimene... Aastaid tagasi tardus veri soontes, kui kuulsid, et kuskil on toime pandud MÕRV. Nüüd kubisevad päevalehtede politseiteated laipadest, mis on leitud korteritest, hoovidest ja metsatukkadest. Ja prognoos on, et aina hullemaks läheb – inimelu ja inimese tervise hind langeb päevade ja tundidega...” (ES, 31. okt).

Laps küsib, mis silt on selle vana tamme juures. „Looduskaitse märk, mis tähendab, et see tamm on muinsus ja seisab siin riigi kaitse all,“ seletan talle.

Kalmuaeda jäi kauapõlev küünal.